

# Hołd dla Jane Goodall

Jane Goodall, pionierska prymatolożka, która przełamała konwencje, żyjąc wśród dzikich szympanсів i stając się globalnym głosem na rzecz współczucia dla wszystkich żywych istot, zmarła w wieku 91 lat. Odeszła 1 października 2025 roku z przyczyn naturalnych podczas tournée wykładowego w Kalifornii.

W czasach, gdy badacze zazwyczaj wyjmowali zwierzęta z ich naturalnego środowiska, aby studiować je w sterylnych laboratoriach, Goodall wybrała inną drogę. W 1960 roku wkroczyła do lasów Gombe Stream w Tanzanii i weszła w świat szympanсів na ich warunkach. Żyła prosto, blisko ziemi, stopniowo zdobywając zaufanie dzikich stworzeń, które poznawała nie jako okazy, lecz jako sąsiadów, krewnych i równych sobie.

Jej odkrycia – że szympansy wytwarzają i używają narzędzi, opłakują swoich zmarłych, okazują czułość i okrucieństwo oraz żyją w bogatych sieciach społecznych – zmieniły naukę. Jednak bardziej niż to, jej metoda niosła niewypowiedzianą duchową prawdę: że zwierzęta nie są mniej wartościowymi obiektami badań, lecz współtowarzyszami z wewnętrznym życiem, godnością i udziałem w świętej tkaninie istnienia.

Goodall często mówiła, że zrozumienie wymaga tyle samo empatii, co intelektu. To przekonanie – że współczucie jest formą wiedzy – ożywiało jej późniejsze życie jako działaczki na rzecz ochrony przyrody i adwokatki. Założyła **Instytut Jane Goodall** oraz ruch młodzieżowy **Roots & Shoots**, zachęcając nowe pokolenia do działania na rzecz ochrony zwierząt, ludzi i planety.

Jej dziedzictwo pomogło zapewnić nowe prawa i ochronę dla wielkich małp w wielu jurysdykcjach. Jednak jej największym darem było być może ponowne rozbudzenie w ludzkości poczucia więzi z żywym światem. Pokazała, że życie w harmonii z naturą nie jest romantycznym marzeniem, lecz moralną odpowiedzialnością – odpowiedzialnością, która odbija się echem w tradycjach duchowych i filozofiach moralnych, które postrzegają zwierzęta jako świętych towarzyszy w podróży życia.

Otrzymała wiele wyróżnień – została mianowana **Posłanniczką Pokoju ONZ**, otrzymała niezliczone międzynarodowe nagrody i zainspirowała miliony ludzi swoimi książkami i wykładami. Jednak jej największym honorem jest być może niezliczona liczba osób, które dzięki niej zaczęły widzieć w oczach zwierzęcia nie „innego”, lecz odbicie boskiej iskry, którą dzielimy.

Pozostawia po sobie lasy, które wciąż oddychają, szympansy, które nadal są chronione, oraz ludzką społeczność na zawsze zmienioną przez jej odwagę, pokorę i wizję współczucia. Aby dowiedzieć się więcej o jej życiu i wesprzeć jej dziedzictwo, odwiedź <https://janegoodall.org/>.